

Vastaus valtuustoaloitteeseen yliopistokeskuksen saamisesta Kouvolaan ja koulutuksen vahvistamisesta

7771/00.05.00/2021

Kaupunginvaltuusto 13.12.2021 § 159

Puheenjohtaja Ville Kaunisto esitti valtuutettujen Jenny Hasun, Maija Lehtomäen, Janne Wallin, Markku Pakkasen ja Henna Hovin jättämän seuraavan valtuustoaloitteen:

”Korkeakoulujen merkitys on alueilla todella merkittävä. Ne vahvistavat elinvoimaa, lisäävät tutkimus- ja kehityspanostuksia, väestön koulutustaso nousee ja tuottavuus paranee. Kymenlaaksossa toimii ammattikorkeakoulu, mutta yliopiston tai yliopistokeskuksen puuttuminen näkyy alueella.

Yliopistot ja yliopistokeskukset vaikuttavat myönteisesti alueen väestökehitykseen, työllisyyteen, yritysten perustamiseen ja alueen osaamistasoon. Suomessa toimii yliopisto tai yliopistokeskus kaikissa muissa maakunnissa, paitsi Kymenlaaksossa ja Kanta-Hämeessä. Tämä tarkoittaa, että Kymenlaakso on jäänyt mm. valtion ekosysteemisopimuksien ulkopuolelle.

Kouvolan kaupunki on aloittanut yhteistyön Lappeenranta-Lahden teknillisen (LUT) yliopiston kanssa. Kaupungissa aloittaa vuonna 2022 tuotantotalouden diplomi-insinööri tutkintoon johtava koulutus, mikä on erinomainen asia. LUT on toiminut kaupungissa lähes 20 vuotta ja tämä on luonteva askel yhteistyön tiivistämiseen.

Kouvolan Keskustan valtuustoryhmä toivoo, että kaupunki entisestään panostaa yhteistyötä LUT yliopiston suuntaan ja jatkaa hyvin alkaneita toimenpiteitä, joiden tavoitteena on rakentaa ns. radanvarsi yliopistoa. Kouvolan Keskusta toivoo, että Kouvola neuvottelee LUT yliopiston kanssa seuraavan vuoden aikana tavoitteena saada Kouvolaan yliopistokeskus.”

Kaupunginvaltuuston päätös:

Kaupunginvaltuusto päätti lähettää aloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 06.06.2022 § 191

Valmistelija: apulaiskaupunginjohtaja Tuukka Forsell, puh. 020 615 9333, [tuukka.forsell\(at\)kouvola.fi](mailto:tuukka.forsell(at)kouvola.fi)

Yliopistokeskukset

Keskustaryhmä toivoo, että Kouvola neuvottelee LUT yliopiston kanssa vuoden 2022 aikana tavoitteena saada Kouvolaan yliopistokeskus. Yliopistokeskuksen perusteena mainitaan Kouvolan tavoite päästä mukaan kansalliseen innovaatio-ekosysteemiverkostoon.

Yliopistokeskukset ovat yliopistolakiin perustuva yliopistojen yhteistyömuoto, jonka muodostavat 2-5 yliopistoa. Keskukset täydentävät Suomen yliopistokenttää alueilla, joilla ei ole omaa yliopistoa ja kokoavat alueen yliopistollisen toiminnan. Eri yksiköt toimivat alueen näkökulmasta yhtenäisenä kokonaisuutena. Työhön osallistuvat alueen ammattikorkeakoulut, kunnat ja maakuntaliitto. Yliopistokeskukset perustettiin vuonna 2004; Suomessa on tällä hetkellä kuusi yliopistokeskusta (Kajaani, Kokkola, Seinäjoki, Lahti, Mikkeli, Pori). Näiden yliopistokeskusten perustamisen jälkeen uusia ei ole perustettu.

Yliopisto- ja yliopistokeskusten kaupungit ovat laatineet innovaatio-ekosysteemisopimuksen TEM:n kanssa, joka vaikuttaa TKI-rahoituksen kohdentamiseen ja jonka avulla kehitetään alueellisia innovaatioekosysteemeitä ja tutkimusinfrastruktuureita. Esimerkiksi Mikkeli laati kyseisen sopimuksen olemassa olevan vesien kiertotaloustutkimuksensa kehittämiseen. Sopimusten solmimisen jälkeen olemassa olevat yliopistokeskukset saivat myös toiminnalleen lisärahoituksen OKM:ltä (yht. 3 milj.).

Verkostomainen korkeakoulutus on ollut valtuuston strateginen tavoite vuodesta 2019. Kaupunkistrategian 2030 toimenpidesuunnitelmassa esitetään, että strategian toteutumiseksi kaupungin tulee rakentaa 2020-luvulla kaupunkiin sekä fyysisiä että virtuaalisia osaamiskeskittymiä, jotka vetävät alueelle opiskelijoita ja yrityksiä sekä lisäävät TKI-toimintaa ja sen saamia määrärahoja.

Strategian ehdotetussa päivityksessä (Kh 25.4.2022 4§) strategiaan sisältyy tavoitteet verkottunut yhteistyöyliopisto, laaja koulutustarjonta kaikilla tasoilla, kansallinen innovaatioverkostotyö, opiskelijoiden keskusta, kasvava TKI-toiminta ja yritysten kasvu sekä logistiikan koulutus- ja tutkimusalusta. Yliopistokeskus on yksi tapa toteuttaa verkostomainen yliopisto.

Yliopistokeskusten muodostamisessa keskeistä on ollut mm. Oske-ohjelman aikana solmitut aiesopimukset useamman yliopiston yhteistyöstä alueella. Yhteistyösopimusten yhtenä tavoitteena on ollut laajentaa yrittäjyyden tutkimustoimintaa alueella. yhteistyöverkostona.

Yleisesti yliopistokeskusten haasteiksi näyttäytyy verraten niukka tutkijakoulutuksen saaneiden määrä, mikä asettaa toiminnan laajuudelle

ja laadulle rajoituksia. Pääasiassa koulutus suuntautuu jo työelämässä toimivien koulutukseen. Valtakunnallisena verkosto-opetuksena toteutettavat opintojaksot ja -kokonaisuudet vaikuttavat toimivilta ja innovatiivisilta. Yliopistokeskuksen tutkijayhteisö on kuitenkin useimmiten pieni ja suoranaisesti tutkimusaiheeseen liittyvä opetus vähäistä, on tärkeätä, että jatko-opiskelijat voivat osallistua sekä emoyliopistojen että kansallisten tutkijakoulujen toimintoihin ja tapaamisiin. Kandidaattikoulutus ei arviointiryhmän käsityksen mukaan ole yliopistokeskuksille ensisijainen eikä luonteva tehtävä. (Yliopistokeskusten arviointi 2009)

Yliopistokeskusten tutkimustoiminta on koettu hyödylliseksi ja vastaavan alueen tarpeisiin. Yliopistokeskusten tutkimustoiminnan laadun ongelmana on useimmiten niiden pienehköt tutkimusryhmät ja määrällisesti suppea tutkimushenkilöstö. Kotimaiset ja kansainväliset kokemukset osoittavat, että laadukkainta tutkimusta tehdään usein melko suurissa tutkimusryhmissä. Tutkimukselle ja alueelliselle yhteistyölle on eduksi, jos tutkimusryhmissä toimii alan asiantuntijoita myös alueen ammattikorkeakoulusta. (Yliopistokeskusten arviointi 2009)

Kymenlaakson alueella toimiva yliopistollinen toiminta

Kouvolassa korkeakoulu- ja yliopistotoiminnassa on perinteitä ja toiminnassa on nähtävissä vahvat tällä hetkellä toisistaan erilliset toimijat. Näitä ei ole vielä koottu yhteen yliopistokeskukseksi. Kouvolassa on aiemmin sijainnut Helsingin yliopiston Käännöstieteen laitos. Maakunnassa on kesäyliopisto, joka tarjoaa laajasti avoimen yliopiston koulutusta. Vuonna 2020 maakuntaan perustettiin Kymenlaakson Liiton, Kymenlaakson kesäyliopiston, elinkeinoyhtiöiden (Cursor ja Kinno), Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun, Kymen yrittäjien ja Kymenlaakson kauppakamarin toimesta Kymenlaakson korkeakouluyhdistys, jonka tehtävänä on TKI-toiminnan vahvistaminen ja mahdollistaminen sekä korkeakoulutoiminnan kehittäminen Kymenlaaksossa.

Tammikuussa 2022 Kymenlaakson kaupungit ja kunnat valtuuttivat Kymenlaakson Liiton selvittämään ja neuvottelemaan maakunnallisen yliopistokeskuksen perustamisesta Kymenlaaksoon. Maakuntaliitto on neuvotellut kevään 2022 aikana OKM:n sekä maakunnassa toimivien yliopistojen (LUT, Aalto-yliopisto, Helsingin ja Turun yliopistot) kanssa. OKM:n kanta asiaan on myönteinen. Yliopistoilta odotetaan parhaillaan kannanottoa asiaan. Kymenlaakson korkeakouluyhdistys on edistänyt prosessia käytännön toimin mm. tiedonhankinnan ja koordinoinnin osalta.

Yliopistokeskuksen valmistelussa on tärkeää ymmärtää, että kyseessä on yliopistojen välinen sopimusasia, joka etenee yliopistojen aikataulujen mukaan.

XAMK on alueellisesti merkittävä koulutus- ja TKI-toimija, joka on kärkisijoilla Suomessa TKI-toiminnassa ja toimii vahvana koulutuksen ja aluekehityksen saralla kytkien koulutusta ja aluekehitystä työelämään. LUT Kouvola:n kaupan ja logistiikan alan tutkimusyksikkö liittää Kouvolan merkittävään kansainväliseen TKI-verkostoon ja tutkimusyhteistyöhön Kouvolan professuurien kautta. Kouvolan kaupunki on uudistanut strategisen kumppanuutensa viime valtuustokaudella sekä LUT Kouvolan että XAMK:n toiminnan osalta. Sopimuksissa pyritään työn vaikuttavuuteen Kouvolan strategisten tavoitteiden osalta.

Kouvolassa ei ole vielä laajalti merkittävää yliopistotasoista teknologista tutkimusinfrastruktuuria, pl. BioSampo. Aktiivihiihen uudelleenkäyttö ja energiatehokkuustutkimus jota Biosampo tekee, ovat yrityksille ja rahoittajille kiinnostavia ja muodostaneet laajan tutkimusverkoston tämän Kouvolan infran ympärille. LUT Kouvolan osalta voitaisi puhua tutkimusinfrastrukturan yhteistyönä avoimen innovaation tutkimuskysymyksissä, joista on pitkän ajan kansainvälisen verkostotyön näyttö.

Yliopistokeskuksen saaminen maakuntaan olisi merkittävä askel alueen korkeakoulutuksen ja TKI-toiminnan edistämiseksi. Yliopistokeskusstatus mahdollistaisi TEM:in ekosysteemisopimukseen pääsyn. Yliopistojen läheisempi yhteys maakunnan toimijoiden kanssa lisäisi vuoropuhelua ja yhteistyötä. Myös pidemmän tähtäimen kokonaisvaltainen strateginen korkeakoulu- ja TKI-toiminnan suunnittelu alueen ja yliopistojen välillä paranisi.

Lisätietoja: apulaiskaupunginjohtaja Tuukka Forsell, puh. 020 615 9333, [tuukka.forsell\(at\)kouvola.fi](mailto:tuukka.forsell(at)kouvola.fi)

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus päättää antaa valtuustoaloitteeseen yllä olevan vastauksen.

Kaupunginhallituksen ehdotus kaupunginvaltuustolle:

Kaupunginvaltuusto päättää merkitä valtuustoaloitteeseen saadun vastauksen tiedoksi ja toteaa lisäksi, ettei aloite anna aihetta muihin kuin vastauksessa mainittuihin toimenpiteisiin ja että valtuustoaloite on käsitelty loppuun.

Kaupunginhallituksen päätös:

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.

Kaupunginhallituksen ehdotus:

Kaupunginvaltuusto päättää merkitä valtuustoaloitteeseen saadun vastauksen tiedoksi ja toteaa lisäksi, ettei aloite anna aihetta muihin kuin vastauksessa mainittuihin toimenpiteisiin ja että valtuustoaloite on käsitelty loppuun.

Asian käsittely:

Puheenvuoron käyttivät valtuutetut Jenny Hasu ja Camilla Relander.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Kaupunginvaltuusto hyväksyi päätösehdotuksen.
